

EUROOPA KOMISJONI VASTUSED

EUROOPA KONTROLLIKOJA ERIARUANDELE

**ERFi toetus VKEde konkurentsivõime
parandamiseks:** puudused toetuse
kavandamises vähendavad rahastamise tõhusust

Sisukord

KOKKUVÕTE (punktid I-VII).....	2
SISSEJUHATUS (punktid 1–17)	2
AUDITI ULATUS JA KÄSITLUSVIIS (punktid 18–25)	3
TÄHELEPANEKUD (punktid 26–75)	3
JÄRELDUSED JA SOOVITUSED (punktid 76–80).....	4
1. soovitus: vaadata üle ERFi projektikonkursside ülesehitus	4
2. soovitus: vaadata üle ERFi toetuste andmise valikumenetlused.....	4
3. soovitus: eelistada VKEde konkurentsivõime parandamisel tagasimakstavate toetusvormide kasutamist.....	4

Käesolevas dokumendis on esitatud Euroopa Komisjoni vastused Euroopa Kontrollikoja eriaruandes sisalduvatele tähelepanekutele kooskõlas [finantsmääruse](#) artikliga 259. Vastused avaldatakse koos eriaruandega.

KOKKUVÕTE (punktid I-VII)

Komisjoni vastused

I. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) on ELi majanduse alustala ning seega keskendub ELi poliitika suurel määral VKEdele. Ühtekuuluvuspoliitikal on oluline osa VKEde konkurentsivõime toetamises. Seetõttu toetatakse programmitöö perioodil 2014–2020 Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) VKEde konkurentsivõimet konkreetse valdkondliku eesmärgi „VKEd konkurentsivõime suurendamine“ kaudu. ERFi investeeringud aitavad VKEdel: saada rahastamist ja sihtotstarbelist ettevõtlustoetust, näiteks oskusteadmisi ja nõuandeid, teavet ning võrgustike ja piiriüleste partnerluste loomise võimalusi; suurendada juurdepääsu üleilmsetele turgudele ja rahvusvahelistele väärtusahelatele; kasutada uusi kasvuvõimalusi, näiteks rohemajandust, kestlikku turismi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid, sh hõbedast majandust, ning kultuuri- ja loomesektorit; investeerida inimkapitali ja organisatsioonidesse, mis pakuvad praktilist kutseharidust ja -õpet; luua sidemeid teaduskeskuste ja ülikoolidega, et edendada innovatsiooni ning luua ja kasvatada idufirmasid. Lisaks sellele saavad VKEd ERFist toetust konkurentsivõime suurendamise jaoks sellistes olulistest valdkondades nagu teadusuuringud ja innovatsioon ning üleminek digitehnoloogiale ja vähese CO₂ heitega majandusele eesmärkide alusel, mis jäävad kõnealuse auditi ulatusest välja. Selleks et lahendada COVID-19 kriisi tõttu tekkinud probleemid, antakse VKEdele täiendavat toetust ühtekuuluvuspoliitika koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuste (CRII) ja REACT-EU kaudu. 2020. aasta lõpuks oli ERFist toetust saanud ligikaudu 1,2 miljonit VKEd. Programmitöö perioodil 2021–2027 toetatakse ühtekuuluvuspoliitika kaudu jätkuvalt VKEde konkurentsivõimet ning üleminekut kestlikumale ja digitaalsemale ärimudelile.

V. Aastate 2014–2020 ühissätete määruse artikli 125 lõike 3 punkti a kohaselt vastutab korraldusasutus tegevuste valimiseks kasutatavate sobilike valikumenetluste ja -kriteeriumide koostamise eest. Toetada võib ainult tegevusi, mis on saanud valikukriteeriumide alusel positiivse hinnangu ja mis vastavad kohaldatavatele künnistele. Korraldusasutused peavad määrama need künnised (miinimumpunktid) nii, et need „tagavad selle, et tegevused aitavad kaasa asjakohaste prioriteetide osas alaeesmärkide täitmisele ja tulemuste saavutamisele“ (aastate 2014–2020 ühissätete määruse artikli 125 lõike 3 punkti a alapunkt i). Selles raamistikus võivad korraldusasutused valida konkurentsil põhineva või konkurentsi välistava hankemenetluse, võttes juhtumipõhiselt arvesse kummagi meetodi eeliseid.

VII. Esimene taane. Komisjon nõustub soovitusega.

Teine taane. Komisjon nõustub soovitusel osaga b, aga ei nõustu soovitusel osaga a.

Kolmas taane. Komisjon nõustub soovitusel.

SISSEJUHATUS (punktid 1–17)

Komisjoni vastused

4. Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ eesmärk oli määrata kindlaks aluspõhimõtted VKEde poliitika koostamiseks ja rakendamiseks nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.

See kehtib jätkuvalt ja seda täiendab pärast seda vastu võetud VKEde strateegia. Iga-aastase VKEde tulemuslikkuse hindamise raames kasutatakse mõlemat.

AUDITI ULATUS JA KÄSITLUSVIIS (punktid 18–25)

Komisjoni vastused puuduvad.

TÄHELEPANEKUD (punktid 26–75)

Komisjoni vastused

28. Programmid keskenduvad valdkondlikele eesmärkidele ja investeerimisprioriteetidele, mis sätestatud määrustes, sh valdkondlik eesmärk nr 3. Need on kõik seotud liidu aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiaga.

34. ERFi programmide läbivaatamise tulemusena 2020. aastal suurenes toetatud VKEde arv järgmise kolme elemendi koosmõju tõttu.

- Muude meetmete ressursside suunamine konkreetselt VKEsid toetavatele meetmetele (näiteks ettevõtete ja konkurentsivõime riiklikest rakenduskavadest suunati ligikaudu 1,5 miljardit eurot riiklikku tagamisskeemi või COVID-19 kriisist mõjutatud VKEde toetuseks).
- Ühe sekkumise jaoks vajalike ressursside vähendamine võimaldas suurendada toetust saavate VKEde arvu.
- Sekkumiste laiendamine investeeringutega mitteseotud käibekapitali toetustele võimaldas laiendada sekkumisvaldkondi.

ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 66–67

Korraldusasutused peavad tegevuste valimisel järgima aastate 2014–2020 ühissätete määruse artikli 125 õiguslikke nõudeid. Toetada võib ainult tegevusi, mis on saanud valikukriteeriumide alusel positiivse hinnangu ja mis vastavad kohaldatavatele künnistele. Korraldusasutused peavad määrama need künnised (miinimumpunktid) nii, et need „tagavad selle, et tegevused aitavad kaasa asjakohaste prioriteetide osas alaeesmärkide täitmisele ja tulemuste saavutamisele“ (aastate 2014–2020 ühissätete määruse artikli 125 lõike 3 punkti a alapunkt i). Selles raamistikus võivad korraldusasutused valida konkurentsil põhineva või konkurentsi välistava hankemenetluse, võttes juhtumipõhiselt arvesse kummagi meetodi eeliseid.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED (punktid 76–80)

Komisjoni vastused

79. Neljas taane. Toetada võib ainult tegevusi, mis on saanud valikukriteeriumide alusel positiivse hinnangu ja mis vastavad kohaldatavatele künnistele. Korraldusasutused peavad määrama need künnised (miinimumpunktid) nii, et need „tagavad selle, et tegevused aitavad kaasa asjakohaste prioriteetide osas alaeesmärkide täitmisele ja tulemuste saavutamisele“ (aastate 2014–2020 ühissätete määruse artikli 125 lõike 2 punkt a).

1. soovitus: vaadata üle ERFi projektikonkursside ülesehitus

Komisjon nõustub soovitusel.

Komisjon tutvustab selle aruande tulemusi ja soovitusi korraldusasutustele liikmesriikides. Komisjon võtab korraldusasutustega ühendust, toob esile auditiaruande peamised elemendid ja soovitusel ning kutsub korraldusasutusi lisama need kõnealuste programmide esimese asjaomase seirekomisjoni päevakorda.

Lisaks sellele ja kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikli 40 lõike 2 punkti a sätetega saab komisjon taotleda teavet tegevuste valimiseks kasutatavate kriteeriumide kohta enne nende seirekomisjonile esitamist, ning teeb seda programmitöö perioodi esimeste hankemenetluste puhul. See võimaldab juhtumipõhiselt arutada ja taotluse korral toetada VKEde hankemenetluste valikukriteeriumide koostamist.

2. soovitus: vaadata üle ERFi toetuste andmise valikumenetlused

Komisjon ei nõustu soovitusel osaga a ja nõustub selle osaga b.

Komisjon nõustub, et valikukriteeriumid peaksid olema piisavalt ambitsioonikad, aga ei nõustu, et konkurentsil põhinevad hankemenetlused on VKEde toetuse jaoks alati vaikimisi sobilik variant. Õiguslik alus annab korraldusasutustele võimaluse valida, millist valikumenetlust nad peavad kõige sobilikumaks, et maksimeerida liidu rahastamise mõju vastavalt igale olukorrale, programmile või nende tavapärastele haldustavadele.

Korraldusasutused võivad valida konkurentsil põhineva või konkurentsi välistava hankemenetluse (vt määruse (EL) 2021/1060 põhjendus 60), võttes juhtumipõhiselt arvesse kummagi meetodi eeliseid.

Komisjon kavatses rakendada 2. soovitusel osi, millega ta on nõustunud, koos 1. soovitusel.

3. soovitus: eelistada VKEde konkurentsivõime parandamisel tagasimakstavate toetusvormide kasutamist

Komisjon nõustub soovitusel.

a) Programmi üle peetavate läbirääkimiste käigus arutatakse korraldusasutustega rahastamisvahendite kasutamist konkreetsete eesmärkide tasandil. Liikmesriigid esitavad asjakohase teabe programmides kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikli 22 lõike 3 punkti d alapunktiga vii.

b) Komisjon kutsub liikmesriike põhjendama nõuetekohaselt toetuste kasutamist lähtuvalt selgetest vajadustest (näiteks turutõrgete kõrvaldamine) ja konkreetsetest poliitikaeesmärkidest (näiteks paremad standardid ring-, rohe- ja õiglasema majanduse jaoks) ning toetab neid selle käigus. Komisjon kutsub tungivalt üles kasutama toetusi koostoimes rahastamisvahenditega.